

Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8007 Dep

0030 Oslo

Oslo, 15.09.23

Produksjonsdyrveterinærers forening (PVF) sitt innspill til ny stortingsmelding om dyrevelferd

PVF ønsker med dette å supplere tidligere innspill fra Den Norske Veterinærforening, med fokus på tiltak for å sikre god dyrevelferd i husdyrproduksjonen. Tilgang til veterinærhjelp er en absolutt forutsetning for å oppnå god dyrehelse og dyrevelferd. Uten tilgang på veterinærtjenester kan man ikke ha husdyrproduksjon i hele landet. PVF mener derfor at den nye dyrevelferdsmeldingen må omhandle konkrete tiltak for å sikre tilgang til veterinærtjenester i framtida. Flere av tiltakene er omtalt i rapporten «Tilgang på veterinærtjenester i Norge» (LMD, 2023), samt spilt inn til statsbudsjettet for både 2023 og 2024. Rapporten ble overlevert LMD i mars 2023. Den inneholdt 21 punkter med konkrete forslag til å bedre veterinærdekningen for produksjonsdyr i distriktene. PVF stiller seg positive til de av fleste av disse tiltakene. Tiltakene er ikke rangert, og så langt kan vi ikke se at de er iverksatt.

Vi ønsker å løfte noen tiltak spesielt:

Offentlig grunnfinansiering av veterinærtjenester må økes

Alle som er knyttet til det norske veterinærmiljøet er klar over de utfordringer som finnes i produksjonsdyrpraksis i dag. Mange kommuner sliter med rekruttering, og førstelinjeberedskapen er under sterkt press. Flere kommuner har manglet veterinær på vakt det siste året, med det resultat at dyreliv har gått tapt. Årsakene til lav rekruttering er sammensatte, og godt belyst i Agri Analyses rapport «Hvor ble det av dyrlegene?» (2023). En betydelig økning i timesatsene som tilbys for vakt vil være ett av verktøyene for å gjøre deltagelse i veterinær beredskapsvakt mer attraktivt. Inkludert her inngår en vikarordning som kan administreres av veterinærene, kommunene eller statsforvalterne.

Den offentlige grunnfinansieringen av veterinærtjenester må styrkes betydelig, slik at tilgang til dyrehelsepersonell sikres i hele landet.

Klinisk undervisning i studiet må styrkes, og det bør etableres et system for ekstern undervisning

PVF ønsker å belyse viktigheten av å gi veterinærstudentene god klinisk kompetanse slik at studentene etter endt studieløp både kan utføre førstelinjeberedskap med tanke på akutt sjukdom i offentlig vakt, og tilby god helse- og velferdsrådgiving for all dyr. I innspill til ny studieplan på NMBU Veterinærhøgskolen har PVF bedt om en økning i klinisk undervisning, samt økt bruk av praksisutplassering gjennom studiet.

Det bør i tillegg vurderes et system for å organisere og koordinere ekstern undervisning i relevante veterinærpraksiser under studietiden, hvor kommuner, statsforvaltere, NMBU og Veterinærforeningen deltar. Ordningen vil kreve statlig finansiering for å dekke kostnader med å kjøpe tjenester fra de involverte partene. Et system med ekstern utplassering vil øke studentenes kompetanse, og gjøre dem bedre rustet for arbeidshverdagen i produksjonsdyrpraksis.

Sletting av studielån for veterinærer som driver praksis i utvalgte kommuner bør innføres

PVF mener at bestemmelsene i forskrift om tilbakebetaling av studiegjeld som omhandler yrkesaktive leger, også bør utvides til å gjelde veterinærer. Det vil være mer attraktivt for nyutdannede veterinærer å etablere praksis i aktuelle distriktskommuner som er særlig sårbare for tilgang til veterinærtjenester, dersom det åpnes for sletting av studiegjeld for praktiserende veterinærer.

Flere kommuner bør opprette kommunale veterinærstillinger

Fra 2007 ble ansvaret for å «sørge for tilfredsstillende tilgang til dyrehelsepersonell», samt «organisere en klinisk veterinærvakt utenom ordinær arbeidstid» lagt til kommunene gjennom dyrehelsepersonelloven. Kommunene mottar et statlig tilskudd til veterinærvakt, som skal bidra til å dekke kostnadene ved ordningen. I tillegg kan det søkes om stimuleringstilskudd for å støtte kommunale tiltak som bidrar til tilfredsstillende veterinærdekning på dagtid, i områder som har svakt næringsgrunnlag for veterinærtjenester. Dagens situasjon med lav rekruttering til disse tjenestene, viser at tilskuddene ikke er av tilstrekkelig størrelse.

Det er en trend at flere veterinærer velger stillinger i klinikker med ordnet arbeidstid og faglig og kollegialt fellesskap, heller enn å opprette egne foretak med produksjonsdyr- eller kombinertpraksis. Færre og mer spredte husdyrbruk fører til et redusert behov for praktiserende veterinærer på dagtid, og gjør at det blir en uakseptabel vaktbelastning på de gjenværende veterinærene. utfordringene er ikke regionspesifikke, men størst i områder med lange reiseavstander og få husdyrbesetninger.

Flere kommuner bør vurdere å tilsette veterinærer i kommunale stillinger, der tilsettingsforholdet inkluderer å dekke behovet for kliniske veterinærtjenester både på dagtid og utenom ordinær arbeidstid. En kommuneveterinær kan også bidra inn i andre arbeidsoppgaver, som utvikling av beredskapsplaner, miljørettet helsevern og annet. Ved å tilgjengeliggjøre utstyr, bil og bopel til veterinærer som inngår i vaktjeneste i kommunene, vil slike stillinger bli mer attraktive.

Kunstig Inseminering er viktig for næringsgrunnlaget til veterinærene

Inseminering er av stor betydning for veterinærdekning i mange distrikter. Likevel registrerer vi at antallet eierinseminører øker. En samtidig reduksjon i antall husdyrbruk, gjør at semintjeneste er av stor betydning for det totale næringsgrunnlaget til veterinærene.

I tillegg er det av stor betydning for dyrevelferden at tjenesten utføres forsvarlig. Forskrift om sædovertføring hos husdyr (FOR-1995-03-06-239) regulerer adgangen for andre enn formelt kompetent personell til å foreta inseminasjon. Veterinærer er også pålagt generelle krav til forsvarlighet i Dyrehelsepersonelloven. Mattilsynet har tidligere opplyst om at det ikke er ressurser

til å føre tilsyn med eierinseminører, og at dette ikke gjøres. PVF bekymret over at det ikke føres tilsyn med eierinseminører, både fra et dyrevelferdsmessig og smittevernmessig perspektiv. Denne yrkesgruppen har ingen dyrevelferdsmessige eller faglige forsvarlighetskrav knyttet til sin virksomhet utover forskriftens § 6 og en plikt i henhold til § 2 til å opptre slik at sykdommer ikke spres. PVF mener at regelverket for kunstig inseminering må tydeliggjøres, og forskriftsbrudd følges opp av forvaltningsmyndigheten.

Tilskudd til veterinære reiser må økes

Utfordringene med lav veterinærdekning er størst i områder med store reiseavstander og få husdyrbesetninger. I slike områder vil mye av veterinærens arbeidstid gå med til bilkjøring. Transporttid honoreres i gjeldende tilskuddsordning mye lavere enn gjennomsnittlig timesats i produksjonsdyrpraksis. PVF mener det vil være hensiktsmessig å øke tilskudd til veterinære reiser betydelig, inkludert tilskudd for bruk av skyssbåt. Taksten for bruk av veterinærers egen båt, samt størrelsen på reise-/ventetillegget ved bruk av leid skyss, må økes.

Mattilsynet må styrkes

Bonden har ansvaret for at dyreholdet tilfredsstillende gjeldende krav til dyrevelferd. Der dette svikter er det Mattilsynets oppgave å sikre god dyrevelferd i tråd med regelverket. Det jobber mange veterinærer i Mattilsynet, med god kompetanse på dyrehelse og dyrevelferd. Manglende ressurser hindrer imidlertid tilstrekkelig oppfølging av dyrehold som ikke holder mål, og veterinærene må ta umulig valg mellom hvilke dyrevelferdssaker det er ressurser til å følge opp. Mattilsynet trenger friske midler for å kunne opprettholde et tilstrekkelig tilsyn og en effektiv saksbehandling i dyrevelferdsarbeidet og samtidig håndtere et økende antall hendelser med smittsomme sykdommer.

Styret i PVF

Trond Braseth Line Mørch Regina Boch Atle Domke